Skiltemanual

Juni 2015
Versionsnr.: 1.5

REGION NORDJYLLAND

Spørgsmål til skiltedesign kan rettes til
Region Nordjylland
Koncern Kommunikation
design@rn.dk
Skiltemanual og wayfindingmanual findes også på www.rn.dk

Udarbejdet i perioden 04/2014 - 08/2014.
Revideret 06/2015 af Region Nordjylland.

Udarbejdet af Combine A/S for Region Nordjylland
Langagervej 6
9220 Aalborg
info@combine.dk
www.combine.dk

Indhold

Introduktion 5
Disclaimer 5

Skilteprincipper og strategi
Skilteprincipper og strategi 8
Skiltedefinition 10
Udendørs skiltning 10
Indendørs skiltning 11
Skilteflow 12
Syntax og navngivning 13
Statiske skilte 14
Digitale skilte 14
Udendørs skiltning 15
Indendørs skiltning 15
Størrelse og form på skilte 16
Lokal og global skiltning 16
Retningsbestemt skiltning 17
Vægskiltning 17
Tid og afstand 17
Skrifttype 18
Farver 20
Udformning af skilte 22
Metode til produktion 22
Brug af piktogrammer 23
Typografi 23
Brug af sprogversionering 23
Valg af skilteversion 24
Brug af identitetsbjælke 24
Brug af pile 24

Udendørs skiltning
Identitetsskilt 28
Segmenteringsskilt 29
P-skilt 30
Startskilt 32
Henvisningsskilt 34
Bygning/Indgangsskilt 36
Oversigtsskilt 38

Indendørs skiltning
Ankomstskilt 42
Trappe/Elevatorskilt 44
Afsnitsskilt 48
Henvisningsskilt 50
Destinationsskilte 52
Destinationsskilt Afdelinger 56
Service og facilitetsskilt 58
Transportskilt 60
Forløbsmarkør 62

Piktogrammer
Piktogram - Hurtig aflæsning 66
Piktogram - Alm. læseafstand 67

Introduktion

Denne "Skiltemanual" skal ses i sammenhæng med "Wayfinding manualen". Skiltemanualen omhandler skiltning på Region Nordjyllands hospitaler, og tilkendegiver oplægget til operationalisering af en ny tilgang til Wayfinding på regionens hospitaler. Manualen skal fungere som supplement til et udbud, der skal effektuere den fremtidige skiltning, og udarbejdes efter det indhold, principper og skiltetyper som præsenteres heri.

Arbejdet omkring skiltemanualen beror på analyse, konklusioner og anbefalinger, som findes i to primære grundlagsdokumenter – Jysk Analyses A/S: Rapport vedr. vejvisning på Aalborg Sygehus og Psykiatrien (Januar, 2014), og Combines Wayfinding Manual (Juni, 2014). Rapport vedr. vejvisning på Aalborg Sygehus og Psykiatrien er en afrapportering, som belyser tilstand og udfordringer gennem interview og observation, mens Wayfinding Manual er en erfaringsanalyse belyst gennem en metodisk tilgang til Wayfinding udført på Sygehus Nord og Syd.

Skiltemanualen tager ligeledes udgangspunkt i Region Nordjyllands designguide med henblik på skiltenes visuelle elementer. Den er dog bearbejdet med henblik på, at optimere designprincipperne til den brugsmæssige kontekst for skiltene.
Denne skiltemanual er et produkt af disse rammedokumenter, og anviser løsninger til udfordringerne de belyser. Resultatet er den sammenhængende vision for, hvordan hospitalernes brugere skal finde vej i fremtiden.

Skiltemanualen består af to dele. Den første del, som angiver hvilke præmisser, regler, principper og system som skiltningen er designet efter, mens anden del specificerer de enkelte skiltes funktion, placering, kommunikation og sammenhæng. Skiltene er alle del af det designede system af skilte, som angiver løsningen på den effektfulde Wayfinding for regionens hospitaler.

Skiltemanualen er udført af Combine A/S på vegne af Region Nordjylland, og resultatet af et rådgivningsforløb med Wayfindingsprojektet, som er tilknyttet Region Nordjylland. Det har indbefattet workshops med interessenter af projekter, og en række beslutningsprocesser vedrørende wayfindingsprincipper. Målsætningen for projektet og denne manual er, at skabe grundlag for en mere selvhjulpen bruger, og som effekt deraf, en række økonomiske og serviceorienterede besparelser. Resultatet er en helt ny tilgang til det at vise vej på Regionens hospitaler, som imødekommer brugernes behov og indfrier deres forventning til information på hospitaler.

Disclaimer

Denne version af skiltemanualen indeholder ikke optegnelser af kort, da dette materiale ikke findes i sin endelige form.

Skilteprincipper og strategi

Skilteprincipper og strategi

Følgende beskriver denne manuals sammensætning og formålsmæssige sammenhæng. Det første element af manualen beskriver de principielle forudsætninger som skiltningen er angivet efter. Skiltene indgår i et flow, hvor skiltene peger på hinanden i et indbyrdes underliggende system, men kan grupperes i 4 følgende hovedkategorier,

Flowskiltning, er den skiltning som adfærdsregulerer den aftalebundne trafik på og ved hospitalet, og informationen som brugerne vil bevæge sig efter. Flowskiltning opererer efter en forudsætning om, at brugerne ved hvilken information de skal søge at finde. Kendes denne ikke, er flowskiltning formålsløs, da brugeren ikke vil vide hvad vedkommende skal forsøge at finde. Flowskiltningen angiver det sammenhængende system af skilte, som dels bekræfter brugerne i deres navigation og dels angiver hvordan de skal færdes.

- Udendørs oversigtsskilte
- Indendørs oversigtsskilte
- Udendørs skiltning til bygninger og indgange
- Indendørs skiltning til afsnit og destinationer
- Indendørs skiltning til plan

Henvisningsskilte, er den skiltning som henviser til brugsdestinationer, der har almen relevans for brugerne. Henvisningsskilte angiver henvisning til destinationer af almen interesse, som ikke har relevans for brugernes formålsberettigede årsag til at være på hospitalet.

- Udendørs P-Skilte
- Indendørs service og facilitetsskiltning – Toilet, Information, Udgange, Opgange og lignende

Destinationsskiltning, er den skiltning som angiver en given destinations lokation. Destinationsskiltning bekræfter lokaliteten af destinationer.

- Udendørs pyloner og identitetsskiltning
- Udendørs bygningstilkendegivelse
- Indendørs lokaletilkendegivelse

Informativ skiltning, er den skiltning der ikke omhandler destinationer af forskellig art.

- Inden- og Udendørs oplysningsskilte - Påbud, forklaring, generel information, åbningstider og lignende

Enkelte skiltetyper kan varetage flere af disse kategorier, og kan bruges formålsberettiget som et middel til at reducere antallet af skilte – selvom dette ikke er et defineret mål for manualen. Skiltetyper som har en reducerende effekt på antallet af skilte, er nævnt under beskrivelse af de enkelte skiltetyper.

Flowskiltningen som angiver systemet af information og retningsangivelse, visualiseres og beskrives i afsnittet omkring Skilteflow.

Herefter følger en række afsnit, som beskriver skiltetyperne i adskilte, principielle elementer. Først følger en angivelse af den syntaks og navngivning, som skiltene er underlagt. Derefter følger en beskrivelse af skiltenes formidlingsparamis – statisk og/eller digital. Sidst beskrives præmissen for den inden- og udendørs skiltning, og hvilke principper som gør sig gældende for disse grupperinger.

Som supplement til denne manual findes skilteprogrammet, som beskriver skiltetypernes specifikationer – deres kommunikative formål, visuelle udformning og tekniske sammenhæng. Det skal i den forbindelse tilkendegives, at denne manual ikke er en endelig angivelse af alle potentielle udformninger af de givne skiltetyper. Manualen er den gængse anbefaling i forhold til udformning af skiltene. For de enkelte skiltetyper findes en generel og anbefalet skiltetype, men også forslag til alternative versioneringer. Det indskærpes dog, at der skal være tale om specielle tilfælde, hvis der udformes skilte som ikke gør brug af referencerne fra denne manual.

Manualens visualiseringer er lavet med indholdseksempler, og det er derfor skiltenes grundlæggende designprincipper som eksemplificeres ved de enkeltstående visuelle prøver for hver skiltetype. Det endelige antal af forskellige versioner af hver skiltetype, er derfor ikke angivet i denne manual, men udarbejdes i henhold til manualens indhold og retningslinjer. Eksempelvis andet indhold i form af tekst og ikoner.

Skiltedefinition

Følgende tabeller angiver skilteprogrammets skiltetyper, deres funktion, placering og digital versionering. Vær opmærksom på, at den digitale tilkendegivelse alene er en anbefalet option omkring skiltetypen og ikke en kategorisk tilkendegivelse. Om skiltet skal være statisk eller digitalt bør bero på en helhedsvurdering i forhold til praktisk placering og brug.

Udendørs skiltning

Type	Funktion	Placering	Digital
Identitetsskilt ID:UA	Primær: Formidle identitet Sekundær: Formidle parkeringsareale	Indfaldsveje v. arealstart	Nej
Segmenteringsskilt ID:UB	Supplerende til Identitetsskilt	Adgangsveje til P-arealer	Nej
P-Skilt ID:UC	Arealtype af parkering	Indkørsel P-arealer	Nej
Startskilt ID:UD	Formidling af bygninger og færdselsarealer	Gangarealer v. P-arealer	Nej
Henvisningskilt ID:UE	Bygningshenvisning	Ved gangarealer	Nej
Bygning/Indgangsskilt ID:UF	Identifikation	På/ved bygning/Indgang	Nej
Oversigtsskilt ID:UG	Ind: Formidling af bygning Ud: Formidling af færdselsareal og Parkering	Indgang/Udgang til bygning	Ja

Indendørs skiltning

Type	Funktion	Placering	Digital
Ankomstskilt ID:IA	Formidling af hoved-forløb Lange adgangsgivende gangarealer Sammenhængende bygningsskift	Ankomstareal	Ja
Trappe/Elevatorskilt ID:IB	Formidling af plan	Elevatorer og trappeopgange	Ja
Afsnitskilt ID:IC	Formidling af bi-forløb Destinationsgange	Indgang til destinationsgange	Ja
Destinationsskilt ID:ID	Formidling af lokalets funktion	Ved destination	Nej
Forløbsmarkør ID:IH	Formidling af kontinuerte gang og færdselsarealer	Ved gangarealer	Nej
Service- og facilitetsskilt ID:IF	Formidling af specialsituationer	Brugsmæssigt bestemt	Nej
Informationsskilt ID:II	Formidling af områdets funktionalitet og fakta	Gangforløb og ventearealer	Ja
Transportskilt ID:IG	Formidling af bygning	Gangforløb i exitretning	Nej
Formidlingsskilt ID:IJ	Formidling af påbud, almen information og lignende	Brugsmæssigt bestemt	Nej

Skilteflow

Skilteflowet er en visualisering af den kronologiske sammenhæng mellem skiltene og brugerens transport gennem hospitalet: Fra ankomsten til hospitalets areal og til en destination. I dette flow optræder skiltetyper som ikke er flowafhængige. Disse er angivet ved ID:II og IJ.

Syntax og navngivning

Følgende angiver principper for skiltenes syntaks og den navngivning, som er relevant for skiltningen på Region Nordjyllands hospitalers Wayfindingsskiltning. Det skal noteres, at navngivningen ikke er endeligt fastlagt, og navne og betegnelser som optræder i manualen blot er eksempel på effektuering af de beskrevne principper.

Først og fremmest er skilteprogrammet i denne manual navngivet via et ID, så skiltetyper differentieres via deres ID og tilhørende identifikator, ex. ID:UA. Første bogstav tilkendegiver, om en skiltetype er til henholdsvis Uden- eller Indendørs brug - ID:**U**A og ID:**I**A. Andet bogstav tilkendegiver typen og tælles i alfabetisk fortløbende retning – ID:U**A** og ID:U**B**. Hvis en skiltetype fjernes eller en anden tilføjes, så udgår det pågældende bogstav og vil ikke tages i brug på en anden tilføjet skiltetype - således at to skiltetype ikke kan forveksles over tid.

Bygninger navngives i numerisk, fortløbende retning. De navngives for hver geografisk lokation, hvorfor eksempelvis bygning 5 kan optræde på flere geografisk uafhængige lokationer. Bygninger navngives desuden via et alias, som bruges på skiltningen. Eksempelvis, Bygning 2 – Medicinerhuset.
Indgange vil være navngivet i numerisk fortløbende retning.

Komplekse adgangsgivende gangforløb navngives i numerisk, fortløbende retning, for at tilkendegive den kontinuerte sammenhæng af forløbet. Navngivningen fungerer som områdebeskrivelser af forløb internt i bygninger, hvor anden nummerering af forløb er vanskeliggjort af den arkitektoniske sammenhæng.

Lokaler er navngivet i numerisk, fortløbende retning, med planangivelse som et integreret element i navgivningen. Det første tal angiver pågældende plan, mens de tre efterfølgende angivet det fortløbende index. Eksempelvis, 3004 er lokale 004 på 5. plan.

Plan er navngivet numerisk, sådan at plan 0 er indgangsplanet i bygningen. Øvre plan i positive vækst og kælderplan negativ vækst fra plan 0.

Regionens hospitaler er meget forskellige i deres indretning, størrelse og komposition, hvorfor denne skiltemanual angiver skiltetyper, som kan varetage alle disse lokationer. I den praktiske implementering skal dog laves skønsmæssige vurdering af de korrekte skiltetyper til brugen, da det anlagte og fuldstændige skilteflow ikke er meningsfuld i alle sammenhænge. Denne manual angiver det samlede antal af skiltetyper, som kan løse den samlede udfordring omkring skiltning på regionens hospitaler, men alt afhængig af lokationen vil brugen begrænse sig til en mindre mængde af det samlede antal skiltetyper.

Ofte vil det være en vurdering omkring to elementer, som omhandler bygningernes kompleksitet og indretning, og omhandle skiltetyperne Ankomst- og Afsnitsskilt. Ankomstskilte er til komplekse arealer, hvor det er vanskeligt at lave en god og fortløbende navngivningsstruktur, hvor Afsnitsskiltet lukrerer på en sådan og mere fast formidlingspræmis. Bruges Ankomstskiltet, anvendes således også de supplerende forløbsmarkører i skiltningen, men disse kan undværes ved Afsnitsskiltet. Dette beror i praksis på en skønsmæssig vurdering, som skal foretages for lokationer i grænselandet for de to typer af skilte.

Statiske skilte

Udgangspunktet for skiltningen er, at den statiske skiltning kan stå alene i forhold til at hjælpe, guide og informere hospitalets brugere. Det digitale aspekt er relevant i forhold til en række andre faktorer, som adskiller sig fra Wayfinding. Det belyses i disse afsnit.

Fælles for skiltetypernes grafiske komposition er, at de typer som er relevante i en digital sammenhæng, er udarbejdet med henblik på platformsuafhængighed, og kan derfor konverteres fra statisk til digitale uden tab af Wayfindingspotentiale og sammenhæng til den øvrige skiltning.

Digitale skilte

Skiltetyperne som har specifik relevans omkring digital versionering er typerne:

- Ankomstskilt
- Afsnitskilt
- Trappe og elevatorskilt
- Informationsskilt
- Oversigtsskilt

Disse indeholder speciel relevans omkring en digital versionering, men skal på implementeringstidspunktet vurderes i forhold til følgende:

Fleksibilitet – Hospitaler er notoriske for deres frekvens af forandring, hvilket implicerer direkte på skiltenes korrekte visning. Når et rum eller afdeling skifter lokation, vil den berørte skiltning være uddateret og ikke længere være korrekt i dens visning. Det kræver en manuel korrektion de steder, hvor der er tale om statisk skiltning. Den digitale skiltning beror på visualisering af data, og der kan derfor korrigeres i denne data frem for ændringer ved den fysiske hardware. Ankomst-, Afsnit- og Trappe og Elevatorskiltet indeholder en stor mængde destinationer, og derfor de mest udsatte skiltetyper i forhold til ændringer i hospitalets indretning: På den baggrund er de anbefalelsesværdige som digitale.

Interaktivitet – Hvis brugerne over tid nærer ønske om, at systemet genkender dem, en øget personlig relevant information, eller øget interaktivitet er digitalitet en forudsætning. Det er ikke en del af denne manuals opdrag, at beskrive disse elementer, men påbegyndes et arbejde omkring dette, skal skiltningen kunne håndtere og supportere interaktivitet. Det kræver digitale skilte.

Medieindhold og dynamik – Hvis skiltene skal bruge medieindhold, såsom meddelelser, video, lyd eller lignende er digitalitet en forudsætning. Dynamikken arbejder omkring det visuelle udtryk, og kan inkludere fokus og fixpunkter for skiltet. Medieindholdet er i denne sammenhæng skiltets brug og adgang til data som video, lyd og lignende. Det er ligeledes uden for opdrag af denne manual, at tage yderligere stilling til disse elementer, da de forudsætter et underliggende digitalt system til brug for skiltene.

Sidst afhænger den administrative og økonomiske byrde omkring opdatering af statiske skilte til fornyet indhold af, hvordan den praktiske implementering af skiltene bliver. Manualens skilte er lavet med fokus på platformsuafhængighed, og derfor klar til digitale tiltag.

Udendørs skiltning

Den udendørs skiltning beror på bygnings- og indgangsformidling og er retningsangivende til disse. Der optræder ikke destinationer, som kan betragtes som brugernes endelige. Skiltningens målsætning er, at få brugerne til den rigtige bygning, hvorefter den indendørs skiltning tager over i forhold til brugernes endelige destination.

Skiltesystemet har denne udformning at to primære årsager.

1. Det sænker kompleksiteten i skiltningen, da der er færre elementer at formidle, når fokus ligger omkring bygningerne og ikke deres indhold, som varetages inde i bygningerne. Dertil varetager det princippet om, at Wayfinding har den bedste effekt, hvis brugeren kan forholde sig aktivt til det som formidles – hvilket ofte kræver den fysiske tilstedeværelse.

2. Den udendørs skiltning bliver næsten vedligeholdelsesfri, da ændringer på lokaler og afdelinger ikke påvirker placering af bygninger og indgange.

Skiltningen varetager både de aftalebestemte besøg, ved skiltning til bygninger, og den forudsætningsløse bruger som har behov for skiltning til indgange og informationslokationer.

Identitetsskilt, Segmenteringsskilt og P-Skilte formidler omkring parkeringsfaciliteter. De angiver hvilke og hvordan adgangen er til parkeringsmulighederne i området. Dertil håndterer skiltene også situationen for den udgående trafik, hvor parkering ikke blev etableret med succes eller området skal forlades.

Startskiltet markerer starten på bevægelsen fra parkering til bygning og indgang. Skiltet formidler kompleksets sammenhæng, og anbefalinger til transporten mod bestemmelsesstedet. Fra Startskiltet er Henvisningsskilte den primære retningsangivelse og henviser til alle relevante destinationer fra et givent transportareal.

Ved indgange til komplekse bygninger forefindes Oversigtsskiltet, der som det eneste udendørs skilt formidler det indre af en bygning. Dets fokus er, at informere brugeren om bygningens struktur, og hvor vedkommendes destination overordnet er placeret i bygningen.

Den udendørs skiltning er bygget op omkring principper for flowformidling, hvor det ikke er destinationen som er det centrale, men i stedet de adgangsgivende foranstaltninger til samme. De udendørs skilte er derfor designet og sammensat med fokus på, at klæde brugeren på til den næste situation de møder i deres flow mod destinationen.

Indendørs skiltning

Den indendørs skiltning omhandler formidling af bygningens indretning, og bygger som den udendørs skiltning, på flowformidling i de skiltetyper brugerne mødes af som det første. Denne præmis skifter, når brugerne ankommer til afsnit eller afdelinger, hvor der skiftes til destinationsformidling, da der ikke optræder flere adgangsgivende elementer, som har behov for at blive formidlet.

Flowformidlingen kommer til udtryk på skiltetyperne Ankomstskilt, Afsnitsskilt og Trappe og Elevatorskiltet, som i deres primære funktion formidler de adgangsgivende arealer, og sekundært destinationerne som de adgangsgivende elementer tilgængeliggør.

Ankomstskiltet og Afsnitsskiltet dækker hinanden i funktion og indhold, hvorfor den praktiske brug skal vurderes i forhold til kompleksiteten i indretningen. De er designet til at kunne komplimentere hinanden, men kan også instantieres alene. Ankomstskiltet forudsætter brugen af de supplerende forløbsmarkører, mens afsnitsskiltet ligeledes kan bruge disse, men også en mere traditionel lokalenummerering.

Størrelse og form på skilte

Som del af skiltedefinitionerne som følger senere i manualen, fremgår nogle anbefalede mål for skiltene. Disse bør anses som vejledende anbefalinger, og er angivet som opfyldelse af følgende kriterier omkring læsbarhed:

- 5 meter for indendørs henvisnings- og destinationsskiltning.
- 10 meter for udendørs henvisnings- og destinationsskiltning.

Definitionen af skiltets størrelse beror på beregning fra typografiens x-højde.

Lokal og global skiltning

Som en del af formidlingspræmissen og valget af, hvad et skilt kan skilte til, er anlagt følgende overliggende princip.

Den udendørs skiltning er globalt funderet
I den udendørs situation vil brugeren ankomme via en af de givne indfaldsveje, og skal potentielt kunne finde til alle kompleksets bygninger. Derfor er den udendørs skiltning globalt funderet, og formidler adgangen til samtlige relevante bygninger.

- Funktionen af den udendørs skiltning er, at henvise til den relevante bygning og indgang, hvor den lokale skiltning overtager.

Den indendørs skiltning er lokalt funderet
Når brugeren træder ind af en given indgang til en bygning, antages det, at vedkommende har fundet den relevante bygning, hvorfor skiltning og information alene forholder sig til den pågældende bygning.

- Funktionen af den indendørs skiltning er, at henvise til relevante destinationer i en given bygning.

Retningsbestemt skiltning

Skiltningen indendørs er udarbejdet efter et princip om formidling i forhold til transportretningen, således at skiltningen altid peger frem. Det mindsker kompleksiteten i brugernes informationssøgning, da de skal forholde sig til en mindre del af den samlede skiltning for området, og fordi afkodningen af skiltet i den naturlige transportretning, er kongruent med den fysiske udformning.

Det betyder i praksis, at skilte ikke peger i to eller flere retninger, men altid kun indeholder en retningsangivende fremadgående akse. Skiltene er derfor designet ud fra dette princip, og der hvor denne situation er gældende, vil der etableres skilte til hver relevant retning.

De tidligere skilte i flowet er ligeledes designet med tanke på denne forudsætning, og håndterer og informerer brugerne i forhold til dette.

Vægskiltning

Den indendørs skiltning er designet med fokus på varetagelsen af gode sigtelinjer. Det betyder, at den indendørs skiltning er designet på en måde, som i bredest mulige omfang eliminerer central loftskiltning. Loftskiltning optræder forsat som et alternativ ved de relevant skiltetyper, da den fysiske beskaffenhed kan være udformet så der ikke findes andre gode alternativer.

I stedet er udgangspunktet vægskiltning, og alene at lade loftskiltning være skiltetyper som komplimenterer sigtelinjer – eksempelvis Forløbsmarkører.

Vægskiltning optræder både som vingeskilte og flade skilte i denne manual.

Tid og afstand

På den inden- og udendørs flowskiltning kan der fremgå en afstandsangivelse. Når det er de adgangsgivende elementer som har primær fokus, så stiger behovet for at formidle den fysiske beskaffenhed. Dette kan skiltningen håndtere.

Skrifttype

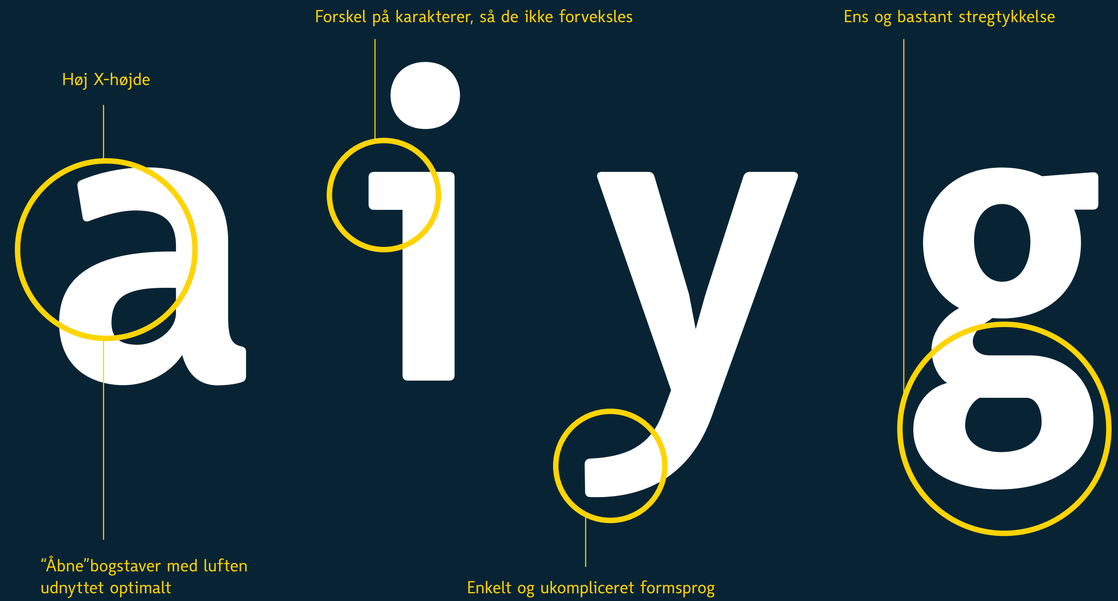
Skrifttypen på skiltene er Wayfindings Sans, som er foretrukket på grund af dens gode egenskaber i forhold til læsbarhed – både i forhold til statiske og digitale skilte.

WAYFINDING SANS REGULAR OG BOLD

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzæøå
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ
12345678900-i?!&,.;-=

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzæøå
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ
12345678900-i?!&,.;-=

Farver

Skiltene er udarbejdet med inspiration fra Regionens designmanual, men ændringer er foretaget for at styrke læsbarhed og brugskonteksten.

Optimering af farver, kontraster og læsbarhed bør foretages ved udvikling af digitale skilte.

Konsulter de enkelte skiltetyper for præcis illustration af farvebrug for den enkelte type.

CMYK: 100/75/50/63
RGB: 27/41/55
RAL 5011 Stahlblau
Avery 824-01 Deep Blue

Anvendes som basisfarven på alle skiltetyper.

CMYK: 100/12/21/44
RGB: 0/105/131
Avery 832 Light Blue

Anvendes som identitetsbjælke på skilte til regionens hospitaler, og som farvelægning af sekundær tekst.

CMYK: 10/100/61/50
RGB: 130/36/51
Avery 778 Wine Red

Anvendes som baggrund på skiltning til udadgående, forbud, ophør og negativ skiltning. Anvendes til markering af 'her er du'.

CMYK: 0/0/100/0
RGB: 255/242/0
Avery 807 Primrose Yellow

Anvendes som baggrund på skiltning til lægevagt, akutmodtagelse og akutmodtageafsnit (AMA).

CMYK: 0/0/0/0
RGB: 255/255/255
Avery 800 White

Anvendes som basisfarven på tekst, piktogrammer og information.

CMYK: 100/0/100/0
RGB: 40/149/72
Avery 879 Bright Green

Anvendes som baggund til udadgående skiltning.

Udformning af skilte

Følgende mindre afsnit er tilkendegivelser i forhold til opbygning og produktion af de enkelte skilte, og bør overvejes og følges i forhold til enhver udarbejdelse.

Følgende elementer beskrives:

- Produktionsmetode
- Størrelse og form på skilte
- Brug af piktogrammer
- Typografi
- Brug af sprogversionering
- Valg af skilteversion
- Brug af identitetsbjælke
- Farver
- Brug af pile

Metode til produktion

Denne skiltemanual ligger op til brugen af lakerede aluminiumsskilte til både indendørs og udendørs brug.

Indendørs skilte kan være digitalt printede, mens de udendørs bør være grundlakerede med folie, for at være modstandsdygtige for vind og vejr.

Hvis de indendørs skilte er tilbøjelige for udskiftning, kan de laves med udskifteligt print. Det anbefales at disse skiltetyper forefindes med gennemsigtig front, så printet ikke er direkte tilgængeligt.

Brug af piktogrammer

Piktogrammer på skilte er hvide, med mindre andet er angivet eksplicit.

Piktogrammer som står alene bruges uden omsluttende ramme.

Piktogrammer som er stakkede, eller i sammenhæng med tekst er altid med omsluttende ramme.

Piktogrammer vælges fra appendix. Fremgår et ikon ikke, refereres til Dansk Standard.

Typografi

Al tekstning på skilte er hvid, med mindre andet er angivet eksplicit. Eksempelvis til lægevagt, akutmodtagelse og akutmodtageafsnit (AMA).

Det henstilles at der så vidt muligt ikke bruges forkortelser i tekst på skiltene.

Al tekstning af skilte er med stort forbogstav efterfulgt af små bogstaver, med mindre andet er angivet eksplicit.

Brug af sprogversionering

Hvis et skilt skal indeholde sprogversionering, vælges pågældende skilteversion, hvor oversættelsen angives i kursiv.

Valg af skilteversion

Alle skilte forevises i en anbefalet version som er tilpasset den optimale brug for læsning og afkodning. Er destinationen ikke dimensioneret så den anbefalede version kan bruges, vælges efterfølgende fra de afledte versioneringer, som kan bruges ved mindre fysiske rum, hvor pladsen er begrænset.

Brug af identitetsbjælke

Alle skilte indeholder en farvet topbjælke, som angiver tilhørsforhold.

For alle regionens hospitaler anvendes lys blå som identitetsfarve.
For skiltning på andre matrikler end sygehuse anvendes den hovedfarve som organisationen hører til jvf. regionens designretningslinjer.

Brug af pile

Pile på skilte er hvide, med mindre andet er angivet eksplicit.

Der findes 5 slags pile for brug på regionens skilte.

Hvis en destination ligger længere fremme end skiltets position, bruges FREM-Pilen, indtil et andet skilt angiver destinationens retning præcist.

Alle pile placeres som første venstrejusterede element. Pil til højre er eneste undtagelse, som kan placeres som højre justeret element.

Udendørs skiltning

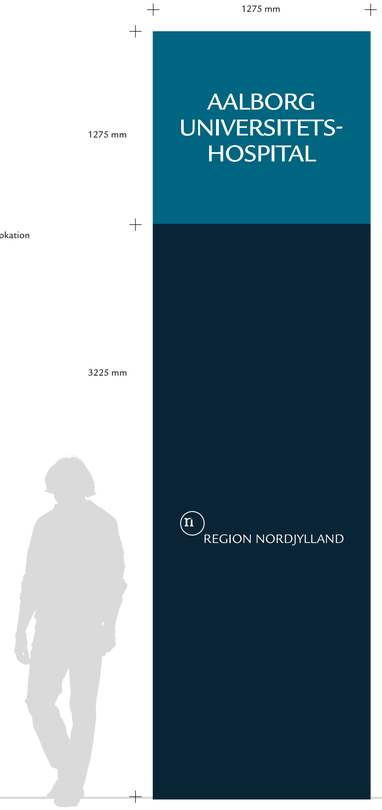
Identitetsskilt

Funktion
Identitetsskiltet formidler hospitalets identitet.

Placering
Placeres ved indfaldsveje ved arealstart.

Kommunikation
Skiltet fungerer som det visuelle blikfang, der bekræfter hospitalet lokation som helhed. Det placeres så det kan ses fra indfaldsveje.

Skilte ID: UA

- Hospitalets identitet fremhævet visuelt.
- Sikring af læsbarhed på afstand, ved frihøjde over trafikale objekter, beplantning og lignende.

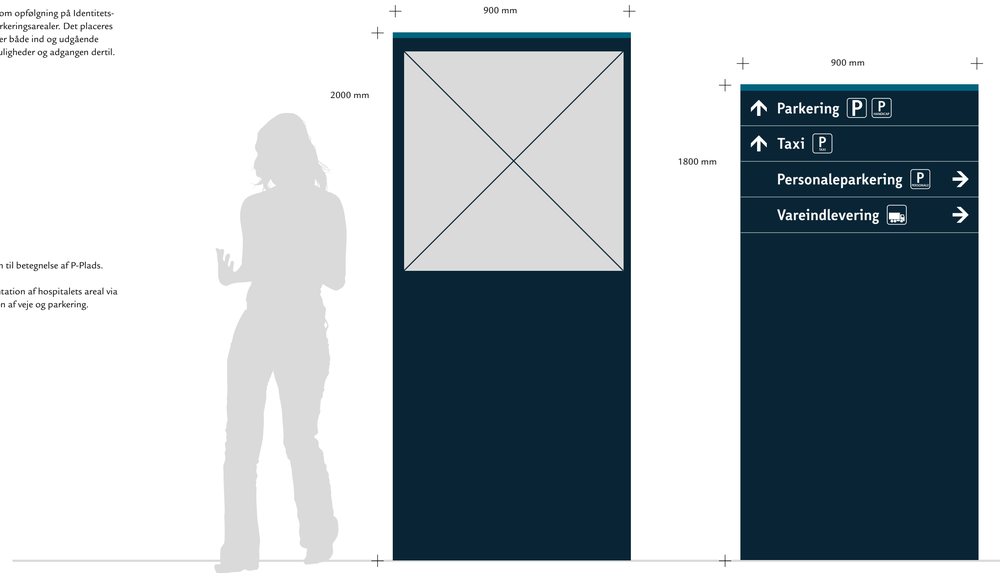
Segmenteringsskilt

Funktion
Segmenteringsskiltet er et supplerende skilt til formidling af hospitalets parkeringsarealer, og adgangen til disse.

Placering
Placeres ved indkørsel til P-areal.

Kommunikation
Skiltet er supplerende i funktion, og fungerer som opfølgning på Identitets-skiltningen, men fokuserer på formidling af parkeringsarealer. Det placeres ved adgangsveje til P-arealer, hvor det håndterer både ind og udgående trafik ved at formidle hospitalets parkeringsmuligheder og adgangen dertil.

Skilte ID: UB

- Piktogram til betegnelse af P-Plads.
- Repræsentation af hospitalets areal via illustration af veje og parkering.

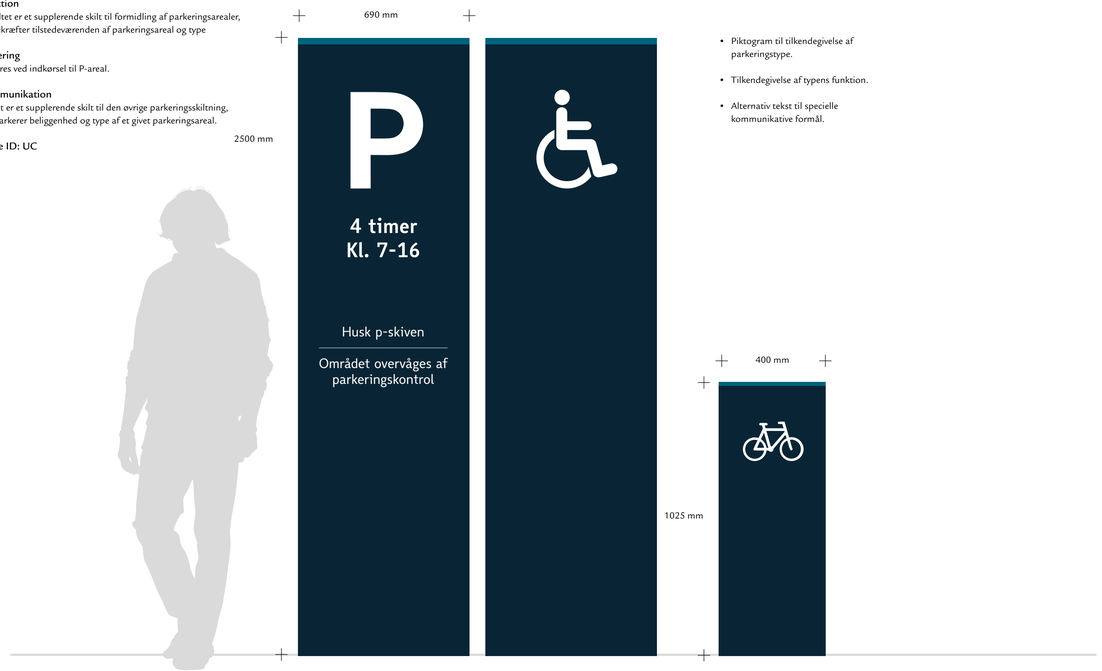
P-skilt

Funktion
P-Skiltet er et supplerende skilt til formidling af parkeringsarealer, og bekræfter tilstedeværenden af parkeringsareal og type

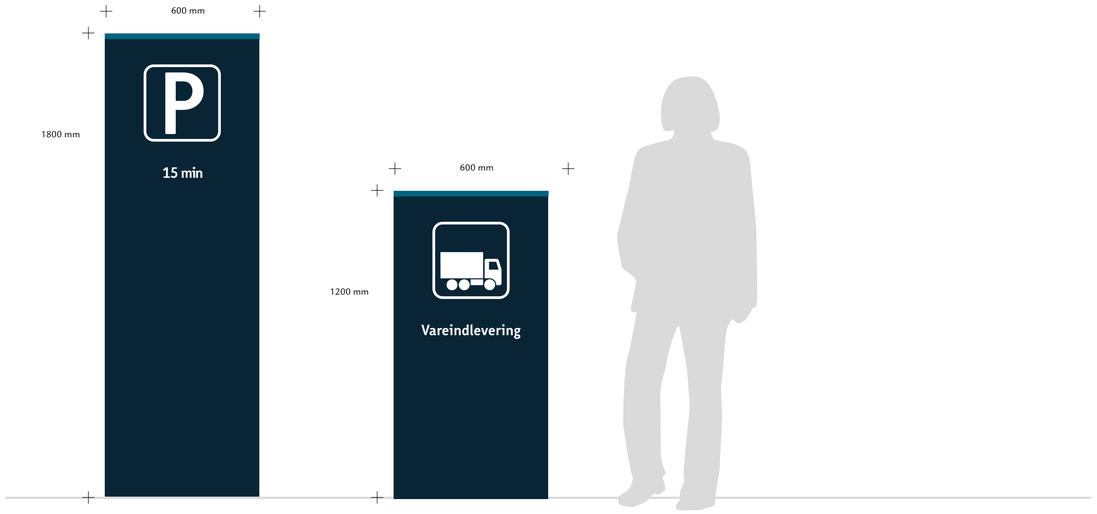
Placering
Placeres ved indkørsel til P-areal.

Kommunikation
Skiltet er et supplerende skilt til den øvrige parkeringsskiltning, og markerer beliggenhed og type af et givet parkeringsareal.

Skilte ID: UC

- Piktogram til tilkendegivelse af parkeringstype.
- Tilkendegivelse af typens funktion.
- Alternativ tekst til specielle kommunikative formål.

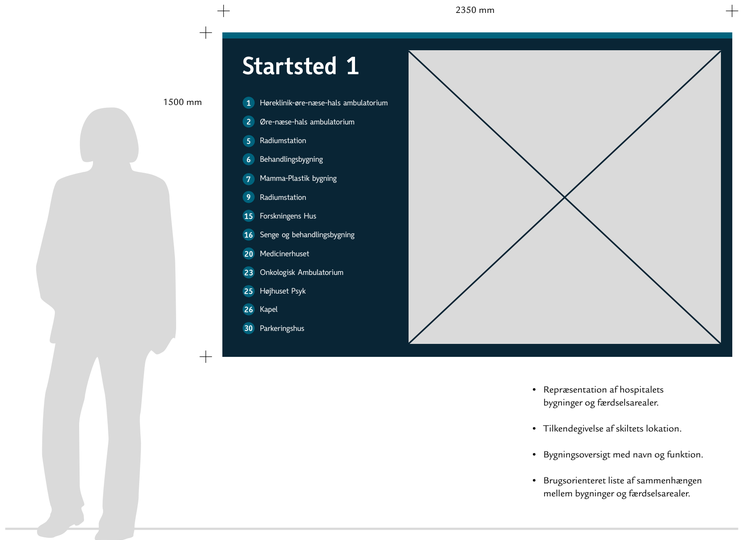
Startskilt

Funktion
Startskiltet formidler hospitalets bygninger og færdselsarealer.

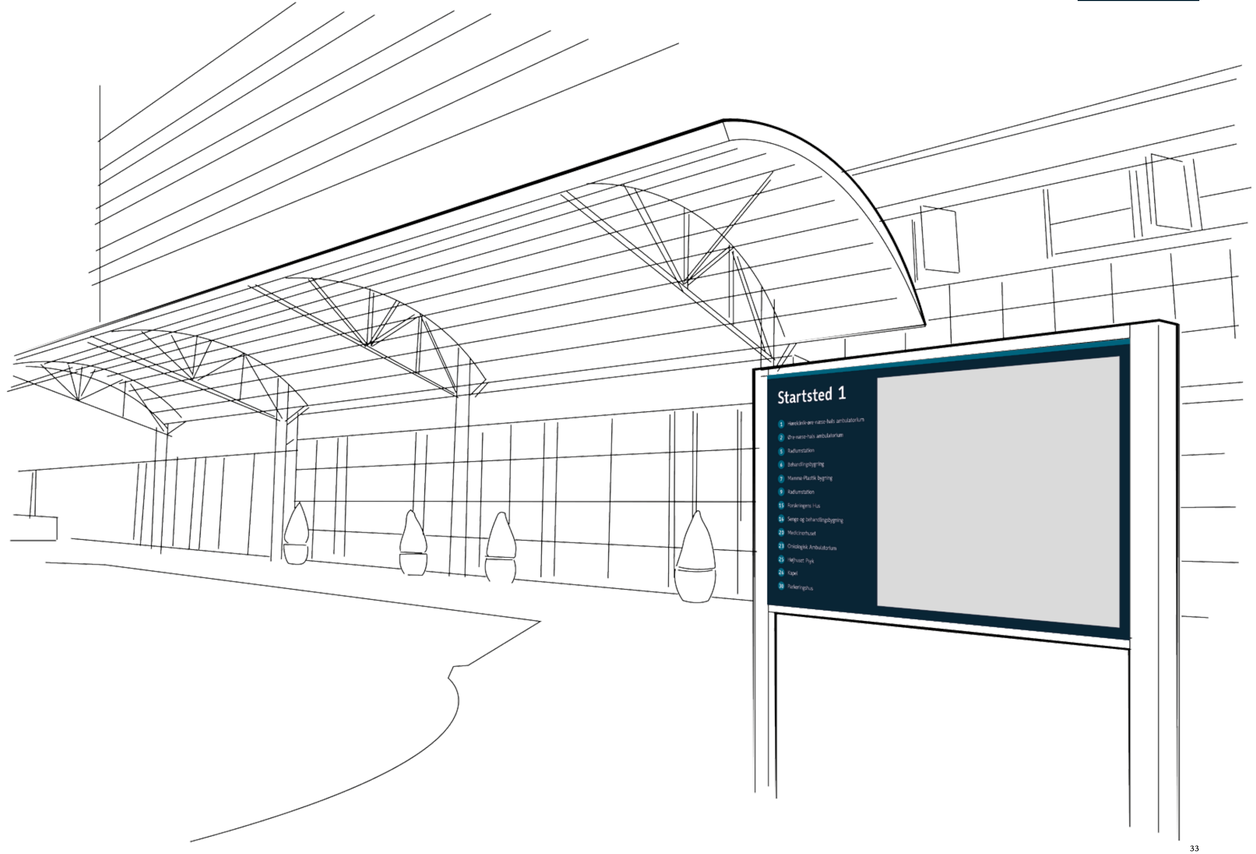
Placering
Placeres ved gangarealer ved P-Plads og offentlig transport.

Kommunikation
Skiltet fungerer som det naturlige startsted, angiver hvordan hospitalskomplekset er anlagt, samt hvor og hvordan der færdes. Det indeholder en bygningsoversigt, deres navn og funktion, samt hvordan færdsel dertil foregår fra skiltets lokation.

Skilte ID: UD

- Repræsentation af hospitalets bygninger og færdselsarealer.
- Tilkendegivelse af skiltets lokation.
- Bygningsoversigt med navn og funktion.
- Brugsorienteret liste af sammenhængen mellem bygninger og færdselsarealer.

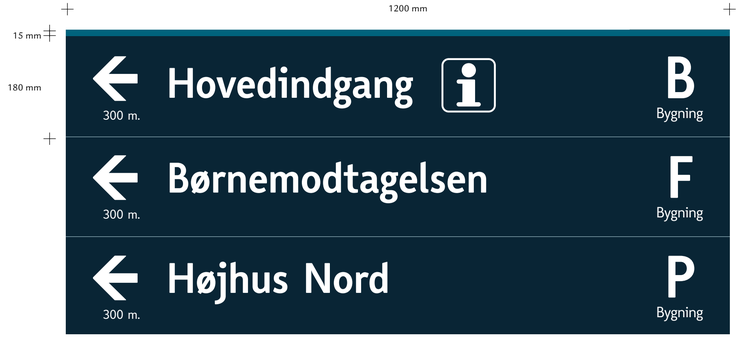
Henvisningsskilt

Funktion
Henvisningsskiltet er et supplerende skilt til bygningshenvisning.

Placering
Placeres ved gangarealer.

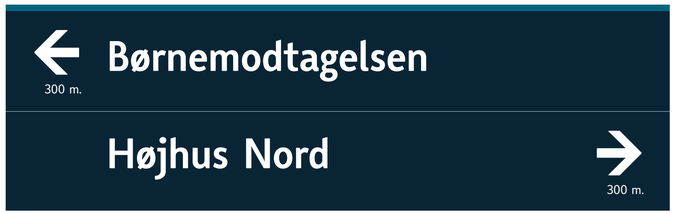
Kommunikation
Skiltet har en supplerende funktion. Det samler formidlingen fra startskiltet op og henviser til bygninger via gangarealer. Henvisningsskiltet kan desuden bruges i forhold til destinationshenvisning i specielle tilfælde.

Skilte ID: UE

- Tilkendegivelse af bygningens navn og/ eller funktion.
- Pile til retningsangivelse.
- Tilkendegivelse af afstand.

- Farvemarkering til specielle destinationer.
- Grafisk tilkendegivelse af funktionen svia ikon.

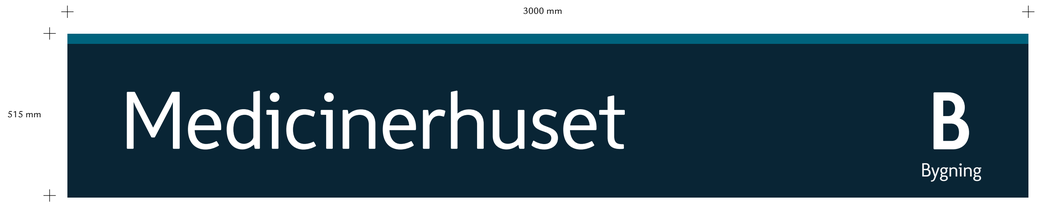
Bygning/ Indgangsskilt

Funktion
Bygning/Indgangsskiltet er til identifikation af bygninger og indgange.

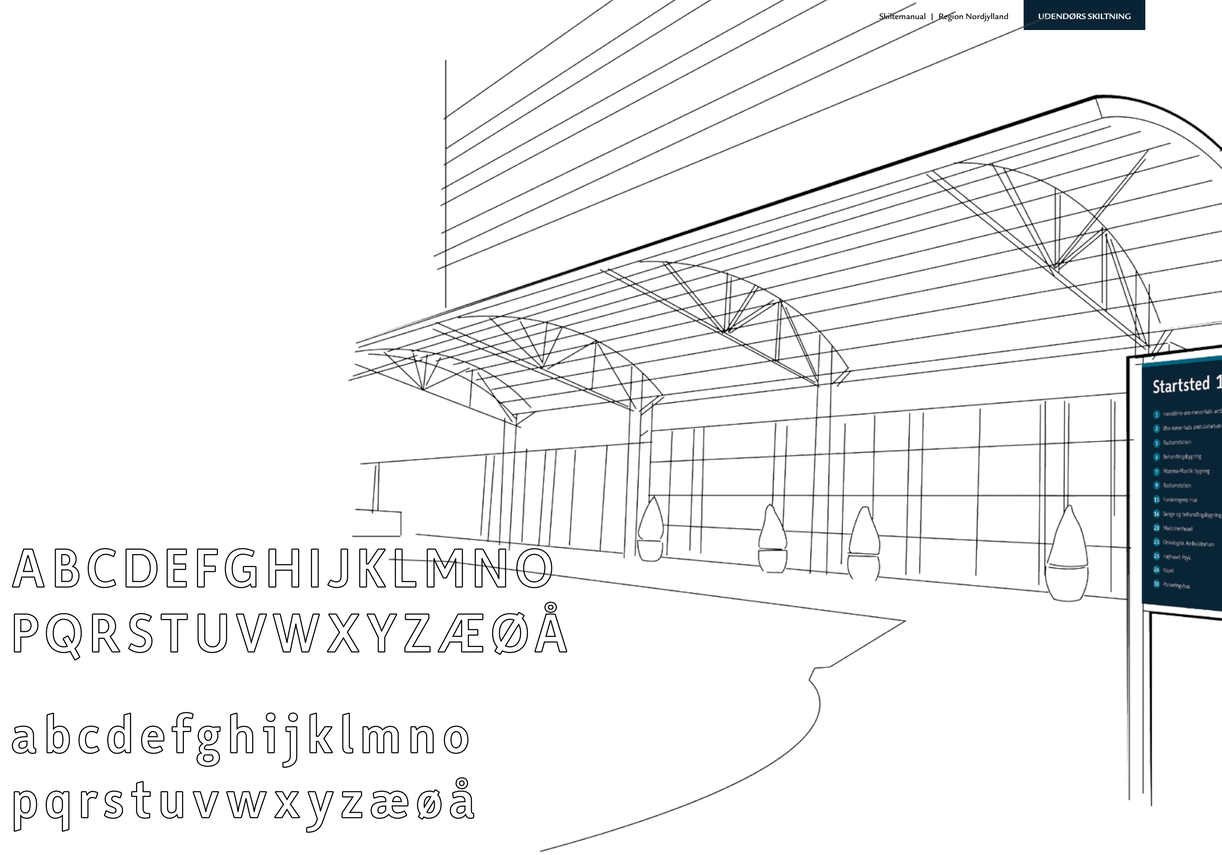
Placering
Placeres på væg ved indgang, eller foran indgang til bygning.

Kommunikation
Skiltet formidler identiteten af bygninger.

Skilte ID: UF

- Tilkendegivelse af bygningens navn.
- Tilkendegivelse af bygningens index.

ABCDEFGHIJKLMNO
PQRSTUVWXYZÆØÅ

abcdefghijklmno
pqrstuvwxyzæøå

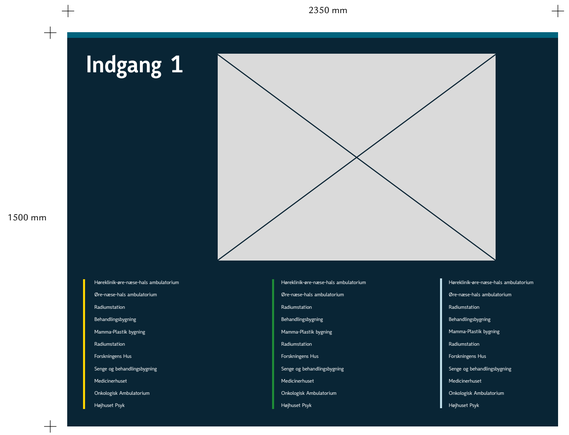
Oversigtsskilt

Funktion
Oversigtsskiltet formidler sammenhæng mellem bygningen og dens destinationer i ind-retningen. Skiltet kan formidle sammenhængen mellem transportmidler og gangarealer i ud-retningen.

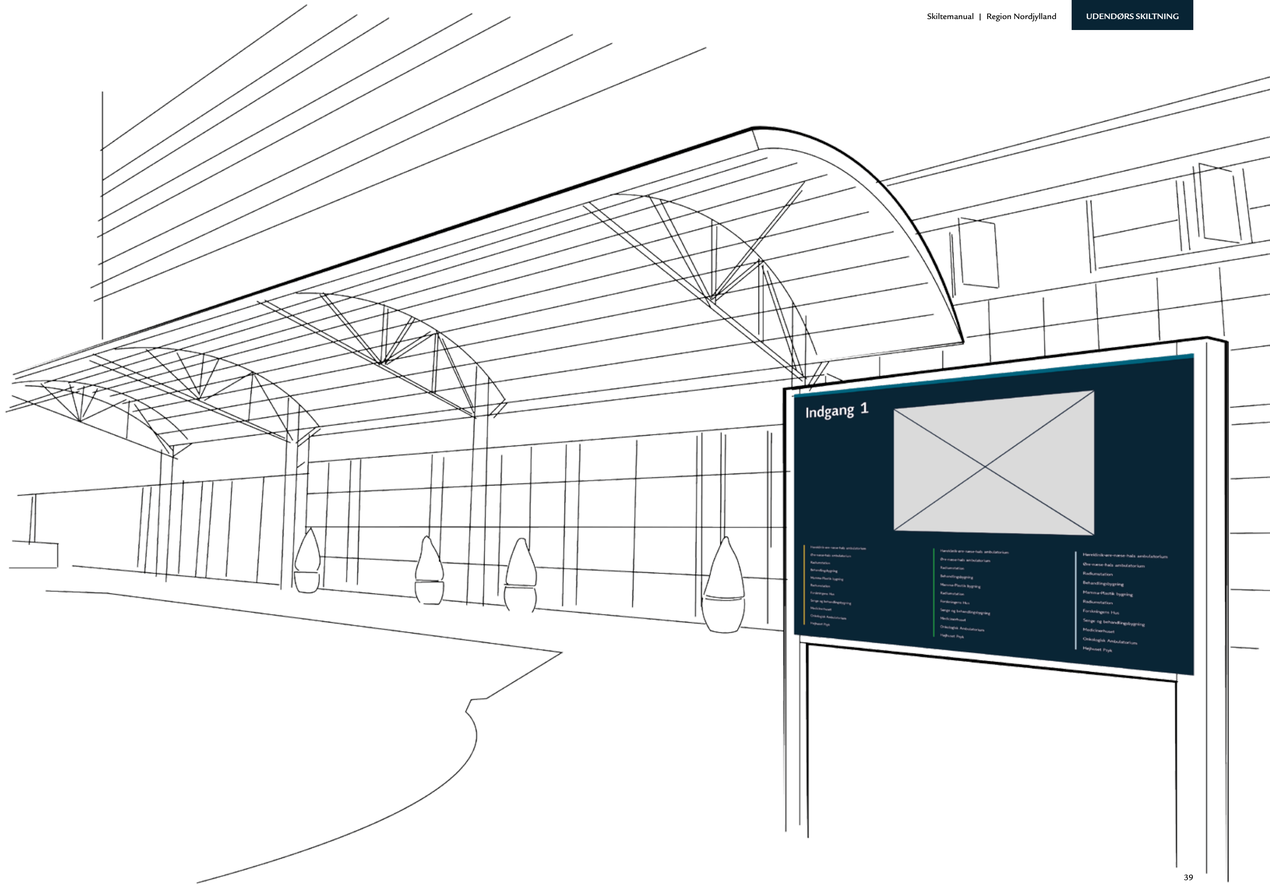
Placering
Placeres foran indgang til bygning.

Kommunikation
Skiltet i indadgående retning formidler destinationer som bygningen indeholder, henholdsvis til højre eller venstre for indgangen, samt i højden. Skiltet angiver i hvilket bygningsområde at en given destination befinder sig. Skiltet i udadgående retning formidler adgangen til P-arealer og øvrige transportmidler. Skiltet angiver hvordan der færdes til de pågældende områder.

Skilte ID: UG

- Repræsentation af bygning opdelt i områder.
- Tilkendegivelse af skiltets lokation.
- Tilkendegivelse af destinationernes sammenhæng til områder.
- Piktogrammer af de brugsorienterede servicefaciliteter.

Indendørs skiltning

Ankomstskilt

Funktion
Ankomstskiltet formidler hovedforløb.

Lange adgangsgivende gangarealer og sammenhængende bygningsskift. Skiltet har en reducerende effekt på antallet af skilte, da det substituerer brugen af yderligere skilte i lange sammenhængende transportarealer.

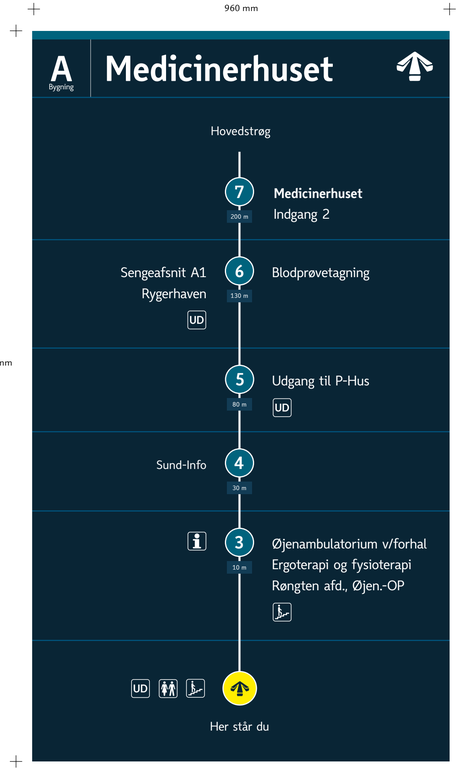
Placering
Placeres på væg, søjle eller gulvmonteret centralt i ankomstarealer med front mod færdselsretningen. Til højre eller venstre for færdselsarealet.

Kommunikation
Skiltet viser de sammenhængende forløb over større adgangsgivende gangarealer. Det foretages via henvisning til Forløbsskiltningen, som er placeret centralt i færdselsarealerne i fortløbende retning. For hver forløbsmarkering kan hæftes gangarealer, destinationer, service og faciliteter. Skiltet læses primært via forløbsmarkeringerne og sekundært via vedhæftningerne, og fordrer færdsel til den pågældende forløbsmarkering, hvorefter afsnitsskiltningen overtager.

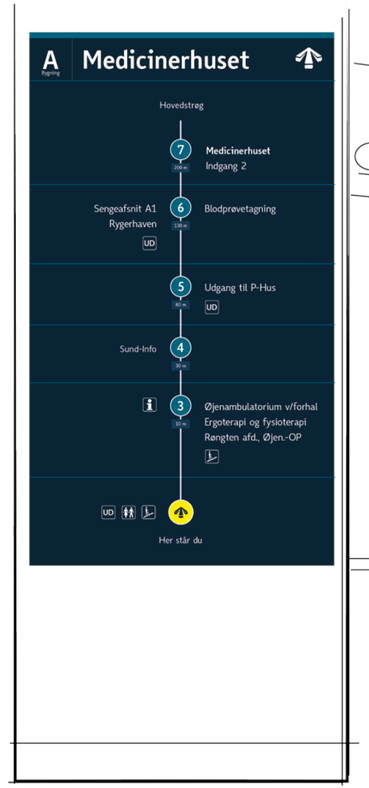
Ankomstskiltet vil altid skilte til de 4 brugsorienterede servicefaciliteter: Udgang, Opgang, Information og Toilet.

Ankomstskiltets pilevisning differentierer sig fra de øvrige typers retningsvisning, ved at bruge en effektpil til fremadgående visning. En traditionel pil kan misforstås som visende en op/ned relation, hvorfor skiltet bruger den viste til illustrationen af frem relationen.

Skilte ID: IA

- Piktogramvisning af de 4 brugsorienterede servicefaciliteter: Udgang, Opgang, Information og Toilet.
- Repræsentation af skiltets lokation.
- Repræsentation af det formidlede færdselsareal via forløbsmarkører.
- Tilkendegivelse af skiltets slutlokation.
- Tilkendegivelse af afstand fra skiltets lokation til forløbsmarkører.
- Tilkendegivelse af bygningens navn.

Trappe/ Elevatorskilt

Funktion
Trappe/Elevatorskiltet formidler bygningens plan, samt destinationer disse er adgangsgivende til.

Placering
Placeres på væg ved elevatorer. Placeres på væg ved trappeopgange med indgang. Placeres på tilstødende væg ved åbne opgange.

Kommunikation
Skiltet viser oversigten over plan og destinationerne som de pågældende plan er adgangsgivende til. Det formidler, hvilket plan skiltet er placeret, og hvordan sammenhængen er til de øvrige tilgængelige plan.

Skilte ID: IB

- Pile viser den mulige transportretning.
- Repræsentation af skiltets lokation.
- Tilkendegivelse af bygningens navn.

Funktion
Afsnitsskiltet formidler gangarealer med destinationer.

Skiltet har en reducerende effekt på antallet af skilte, da det substituerer brugen af yderligere skilte i lange sammenhængende transportarealer.

Placering
Placeres på væg til højre eller venstre for indgangen.

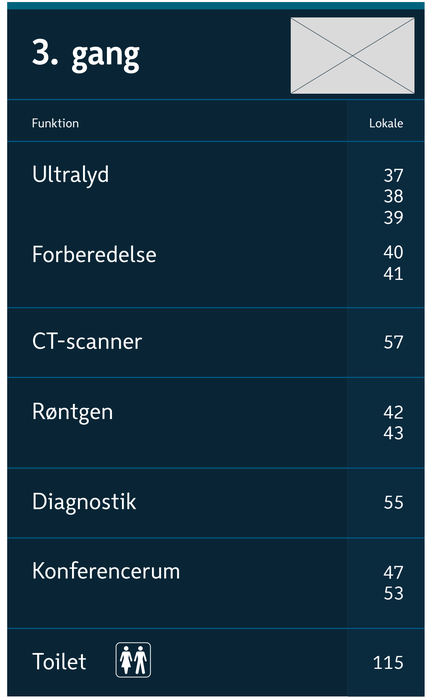
Kommunikation
Skiltet viser destinationer, som det pågældende gangareal er adgangsgivende til, via lokalenummer eller forløbsmarkører. Destinationer som har en fælles relation grupperes.

Skiltet indeholder en afbildning af gangenes forløb i bygningen, med markering af skiltets position, som kobler indholdet til den fysiske beskaffenhed.
Skiltet bruger piktogrammer for at fremhæve primære servicefaciliteter, eller andre opmærksomhedskrævende elementer.

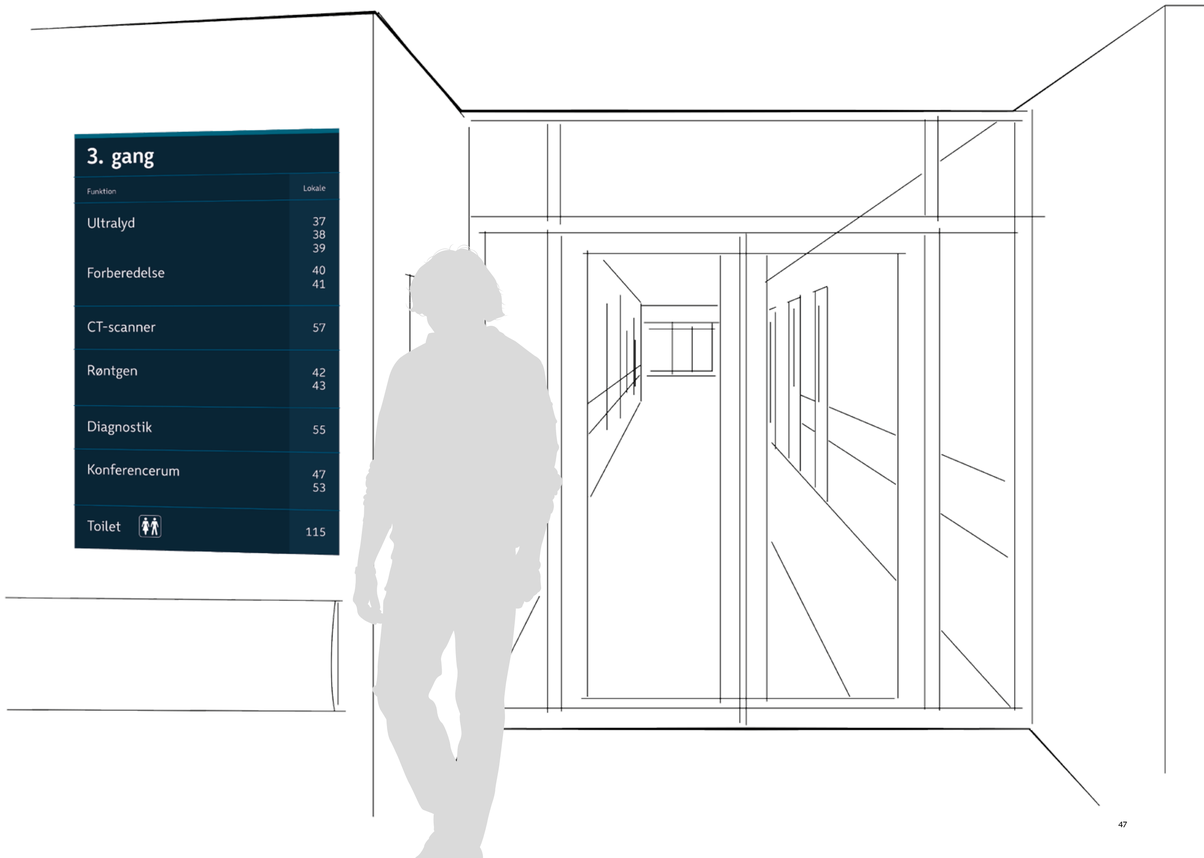
Skilte ID: IC

850 mm

1500 mm

- Tilkendegivelse af hvad skiltet formidler.
- Repræsentation af hvilke arealer skiltet dækker.
- Tilkendegivelse af destinationernes sammenhæng til, og placering i, gangarealerne.
- Repræsentation af skiltets lokation.
- Markør til adskillelse af destinationer.
- Gruppering af relaterede destinationer.

Afsnitsskilt

A1 - 841 mm

1189 mm

1. Sal

Her er du

Funktion	Lokale
Speciallæge i øre, næse & hals Henning Wolf	
Øregangen Reception	99
Øregangen Konsultation 1	98
Øregangen Konsultation 2	93
Mødelokale 1	117
Toilet	
Omklædning Herre og Damer	185-188

Sundhedscenter Vest Brønderslev Kommune

Her står du

Funktion	Lokale
Sundhedsplejen Pernille Buhelt	226
Træningsafdelingen Tine Gram Jensen	225
Forebyggelse & Rehabilitering Helle Rasmussen	224
Sekretariat	206
Samtalerum 1-2-3-4	235-238
Møderum 1-2-3	242-244
Behandlerrum 1-2	209-210
	212-215

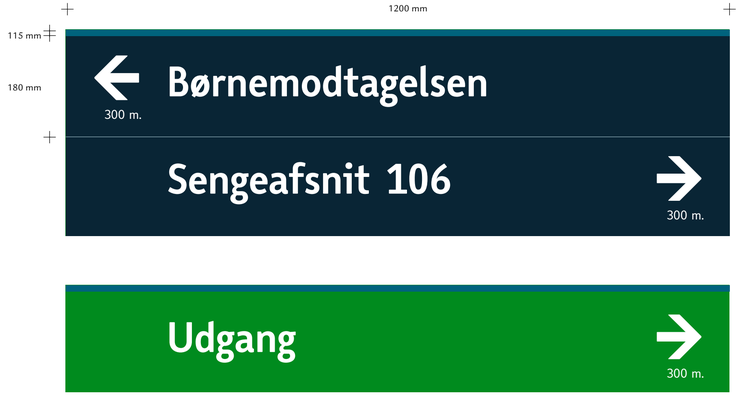
Henvisningsskilt

Funktion
Henvisningsskiltet er et supplerende skilt til destinationshenvisning.

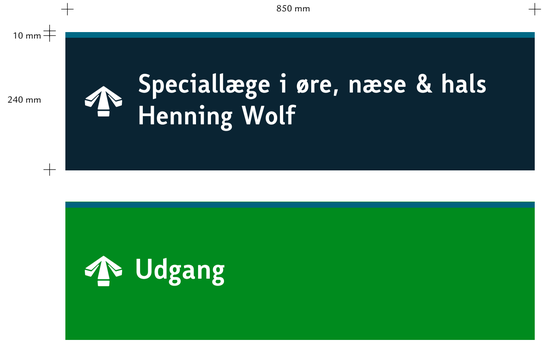
Placering
Placeres ved gangarealer og sammenfletninger.

Kommunikation
Skiltet har en supplerende funktion. Det samler op på formidlingen ankomst- og afsnitsskilt op og henviser til destinationer via gangarealer.

Skilte ID: IE

- Tilkendegivelse af destinationens navn og/eller funktion.
- Pile til retningsangivelse
- Afstand kan tilkendegives.
- Farvemarkering til specielle destinationer
- Grafisk tilkendegivelse af funktionen via ikon.

Destinationsskilte

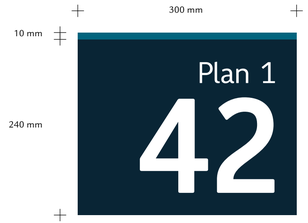
Funktion
Destinationsskiltet bekræfter ankomst til en destination.

Placering
Placeres til venstre for indgangsdør. Lofthængt ved åbne destinationer.
Optionelt kan der bruges fritlagte bogstaver ved f.eks. receptioner.

Kommunikation
Skiltet formidler destinationen, og er generel i dets brug. Det benyttes til alle indendørs destinationer og som navneskilt. Det formidler i enten 1 eller 2 linjer, og dækker både destinationer med og uden overordnet tilhørsforhold.

Produktion
Destinationsskiltet kan bruges, ændres og udskiftes som print selv medier.

Skilte ID: ID

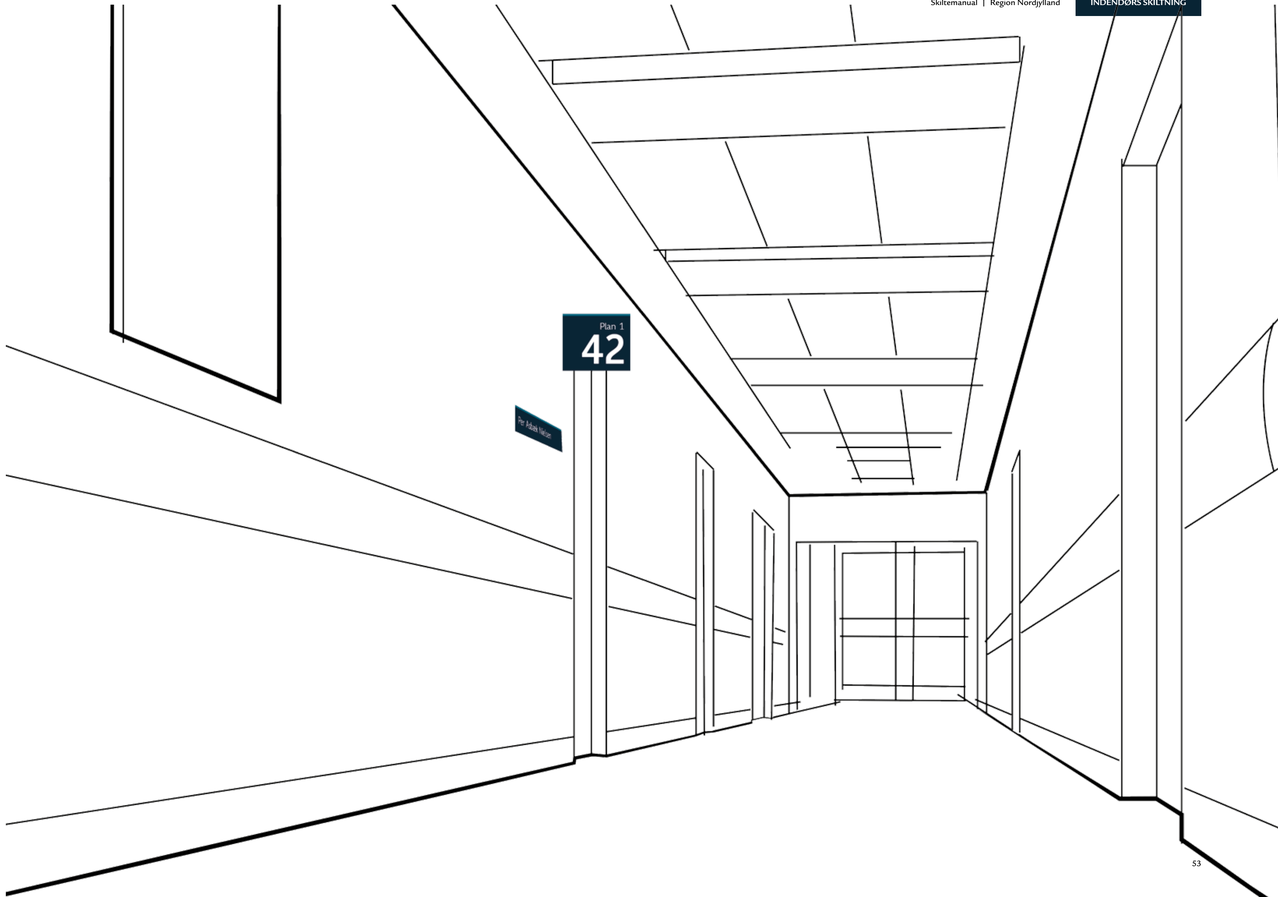
- Tilkendegivelse af lokalenr.

- Optionelt kan der bruges fritlagte bogstaver ved f.eks. receptioner
- Tydelig kontrast fra baggrunden

- Versioneringer i forhold til lokalets brug.
- Tilkendegivelse af plan.

Destinationsskilte

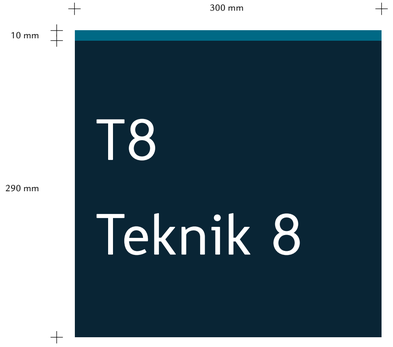
Funktion
Destinationsskiltet bekræfter ankomst til en destination.

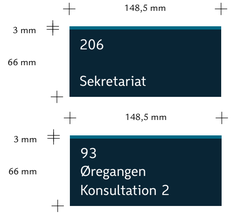
Placering
Placeres til venstre for indgangsdør. Lofthængt ved åbne destinationer.
Optionelt kan der bruges fritlagte bogstaver ved f.eks. receptioner.

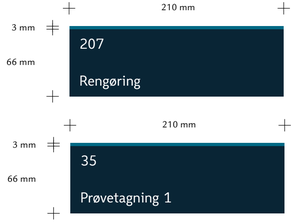
Kommunikation
Skiltet formidler destinationen, og er generel i dets brug. Det benyttes til alle indendørs destinationer og som navneskilt. Det formidler i enten 1 eller 2 linjer, og dækker både destinationer med og uden overordnet tilhørsforhold.

Produktion
Destinationsskiltet kan bruges, ændres og udskiftes som print selv medier.

Skilte ID: ID

Destinationsskilt
Afdelinger

Funktion
Destinationsskiltet bekræfter ankomst til en afdeling.

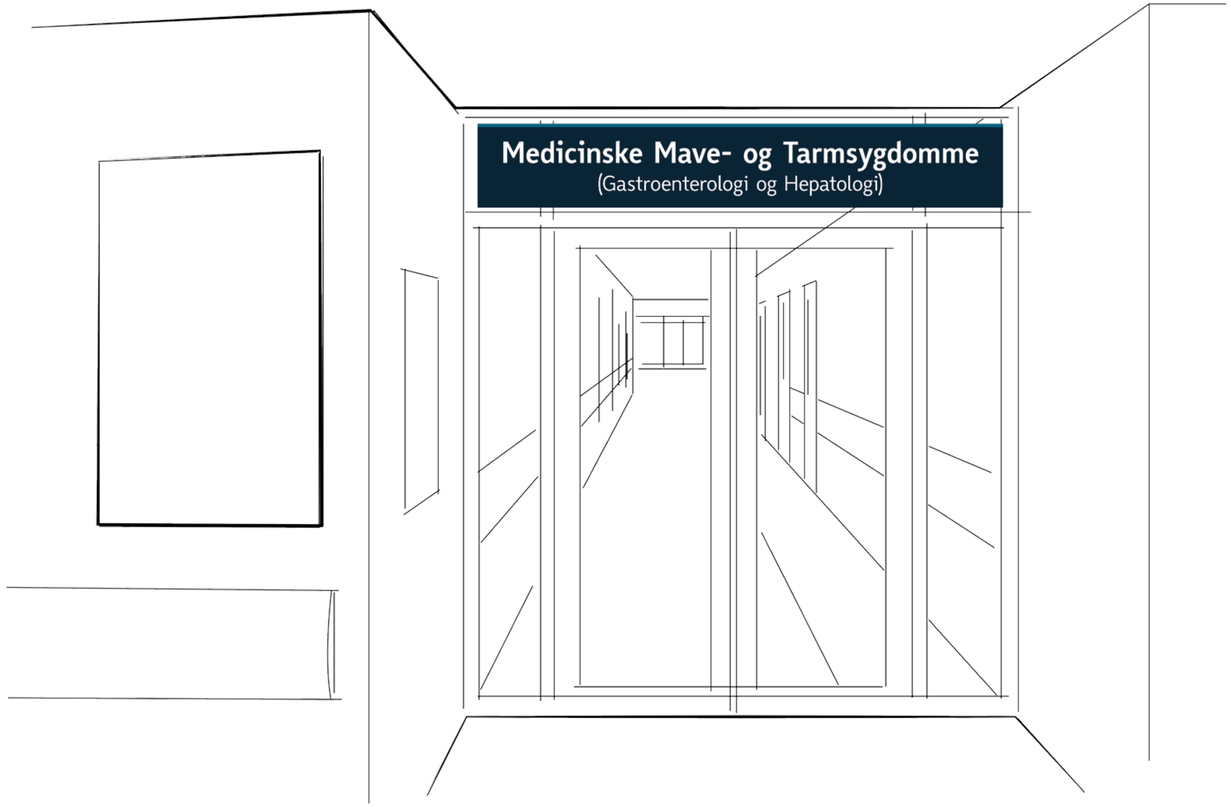
Placering
Placeres oven for adgangsparti. Alternativt til venstre for indgangsdør.
Lofthængt ved åbne destinationer.

Kommunikation
Skiltet formidler afdelingens destination, og er generel i dets brug. Det benyttes til alle indendørs afdelinger. Det formidler i enten 1 eller 2 linjer, og dækker både afdelinger med og uden overordnet tilhørsforhold.

Skilte ID: ID

- Versioneringer i forhold til afdelingens brug.

Service og facilitetsskilt

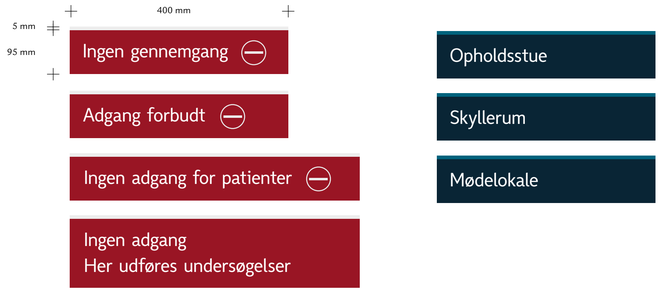
Funktion
Service og facilitetsskiltet formidler destinationer som kendetegner service- og facilitetsbrug, såsom Toilet, Information, Cafeteria, Kiosk, Automater og lignende.

Placering
Placeres til venstre for indgangsdør. Lofthængt ved åbne destinationer.

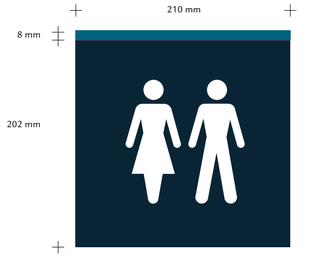
Kommunikation
Skiltet bekræfter destinationen, og angiver brugen af destinationen via illustration eller piktogram.

Skilte ID: IF

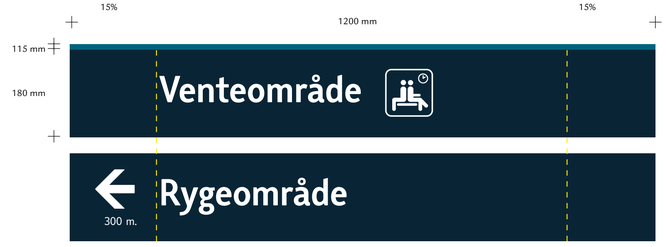
- Farvetilkendegivelse af skilte med speciel kommunikation.

- Versioneringer i forhold til afdelingens brug.

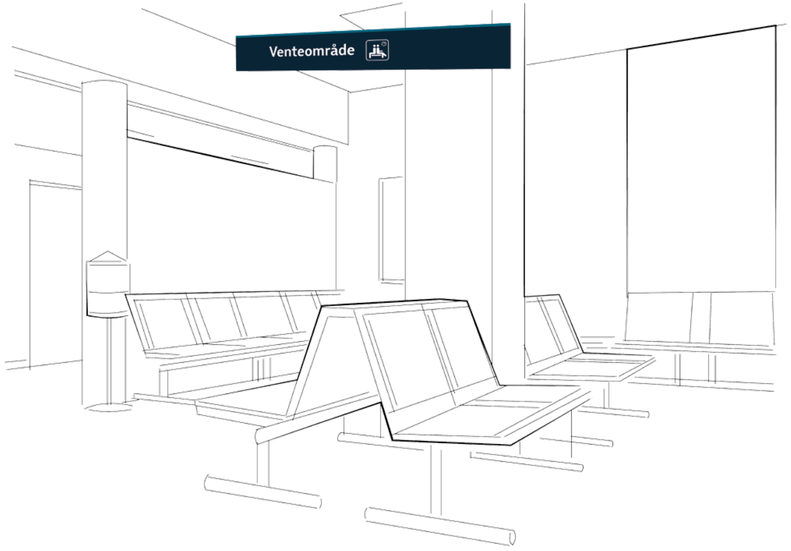
- Tilkendegivelse af respektafstande.
- Grafisk tilkendegivelse af destinationens funktion.
- Grafisk tilkendegivelse af retning og afstand.

- Tilkendegivelse af lokalenr.

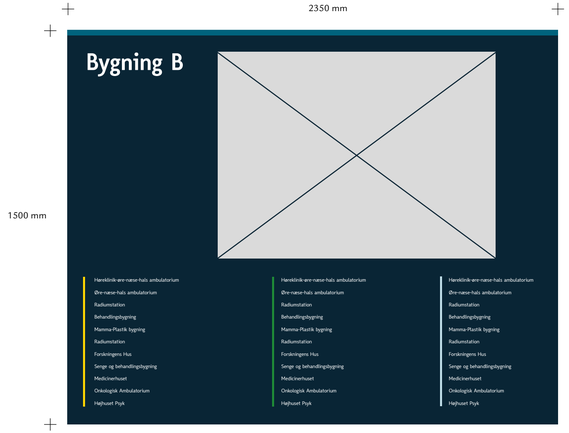
Transportskilt

Funktion
Transportskiltet er et supplerende skilt til formidling og oversigt over destinationer i relation til bygningen.

Placering
Placeres på vægge modstående indgange og gangarealer.

Kommunikation
Skiltet har en supplerende funktion, og placeres hvor der er behov for en yderligere information. Det værende i ud-retning fra afsnit, hvor der er skal henvises til en alternativ destination, eller i lange færdselsarealer, eller komplekse gangarealer, hvor Ankomstskilt og Afsnitsskilt ikke kan dække behovet.

Skilte ID: IG

- Tilkendegivelse af hvad skiltet formidler.
- Repræsentation af hvilke arealer skiltet dækker.
- Tilkendegivelse af destinationernes sammenhæng til, og placering i, gangarealerne.
- Repræsentation af skiltets lokation.
- Repræsentation af bygningsplan.
- Piktogramvisning af de 4 brugsorienterede servicefaciliteter: Udgang, Opgang, Information og Toilet.

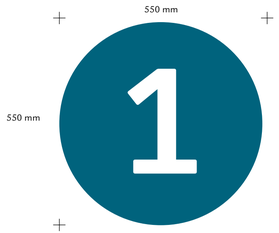
Forløbsmarkør

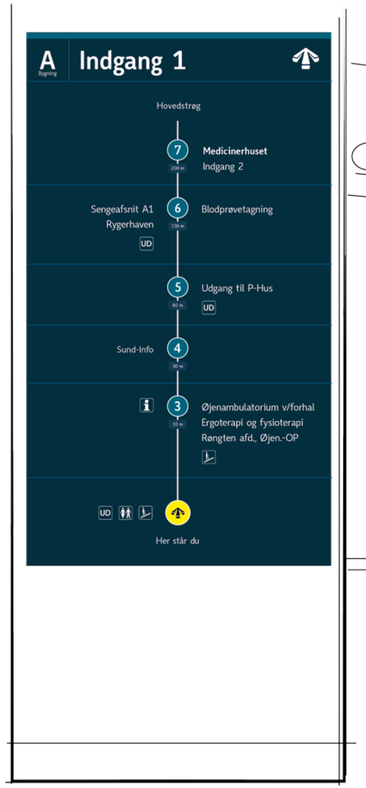
Funktion
Forløbsmarkøren er et supplerende skilt til formidling af kontinuerte gang og færdselsarealer, til brug for Ankomst og Afsnitsskilte.

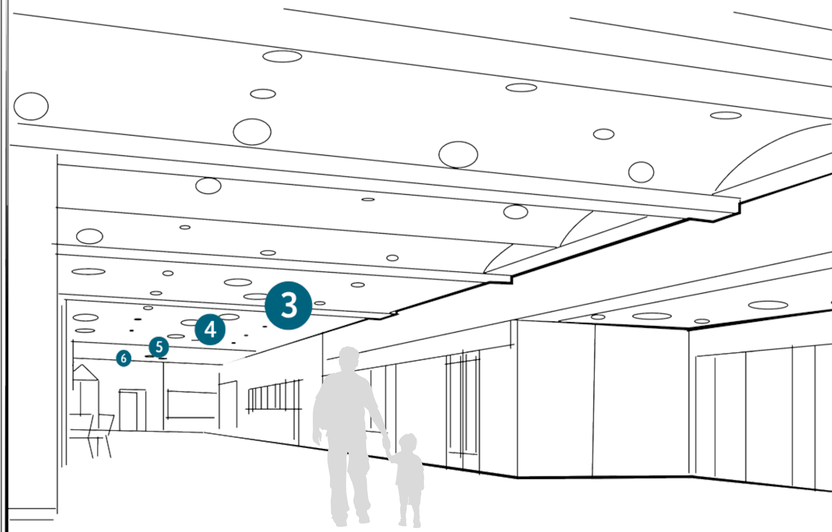
Placering
Placeres centralt og lofthængt i gang og færdselsarealer.

Kommunikation
Forløbsmarkører er et supplerende skilt som benyttes af Ankomst og Afsnitsskilt til formidling af gang og færdselsarealer. Det angiver gangforløbs start, forløb og afslutning via numerisk index fra forløbets start til forløbets afslutning.

Skilte ID: IH

Piktogrammer

Piktogram - Hurtig aflæsning

Til skiltene anvendes piktogrammer med udgangspunkt i Dansk Standard. De er dog en delmængde af den samlede pakke af piktogrammer, hvor den resterende mængde antager samme principielle udformning for Dansk Standards principper for piktogramdesign.

Skiltene bruger piktogrammer uden ramme når de optræder i sammenhæng med andre elementer.

Piktogram - Alm. læseafstand

Se teksten under *Piktogrammer - Hurtig aflæsning.*

Der bruges indrammede ikoner på de skilte, hvor piktogrammet bruges i mindre format og er et supplement til øvrige indholdselementer.

Samskiltning - eksempel

Regionens skiltedesign kan også anvendes ved samskiltning med andre institutioner. Her er vist et par eksempler på samskiltning på regionens sundhedshuse, hvor regionens røde farve anvendes som identitetsbjælke for skiltning til de regionale enheder og kommunens grønne fave er anvendt til identitetsbjælke til skiltning til de kommunale enheder.

